

Plan för systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasie-, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Dokumenttyp: Handlingsplan
Antaget av: Bildningsnämnden
Status: 2017-12-13

Diarienummer: BIN 2016-134

Dokumentansvarig: Åsa Ridne

Adresserat till: Utbildningsförvaltningen, Linköpings kommuns gymnasieskolor

Relaterade styrdokument: Skollagen (210:800), Skolverkets allmänna råd, systematisk kvalitetsarbete – för skolväsendet

Sökord: Kvalitetsarbete

Innehåll

1	Inledning	4
2	Huvudman	4
	2.1 Huvudmannens ansvar	4
3	Nationell och kommunal styrning	5
4	Plan för bildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete	7
	4.1 Mål	7
	4.2 Årshjul för bildningsnämndens och verksamheternas systematiska kvalitetsarbete	8
	4.3 Bildningsnämndens uppföljning	9
	4.3.1 Uppföljningsområden	9
	4.3.2 Underlag för uppföljning av resultat och måluppfyllelse	10
	4.4 Analys och framåtsyftande planering	12
5	Skolornas systematiska kvalitetsarbete	13

1 Inledning

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmannen och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att säkerställa verksamheternas kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Denna plan beskriver hur bildningsnämnden, utbildningsförvaltningen och verksamheterna arbetar med det systematiska kvalitetsarbetet inom gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

2 Huvudman

Kommuner som juridisk person är huvudman inom skolväsendet och kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ enligt kommunallagen. Det innebär att fullmäktige har det yttersta ansvaret för att den kommunala förskolan, skolan och vuxenutbildningen har den kvalitet och de resurser som krävs för att uppfylla nationella mål och genomföra utbildningen enligt de krav som ställs i skollagstiftningen.

Kommunfullmäktige ska utse en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter. De utsedda nämnderna (barn- och utbildningsnämnden och bildningsnämndens) ansvarar för den verksamhet som fullmäktige tilldelat dem genom nämndreglementet (skollagen, kommunallagen).

2.1 Huvudmannens ansvar

Riksdag och regering fastställer nationella mål, krav och riktlinjer i skollagen, läroplanerna och i andra författningar. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som finns i skollag, läroplaner och andra föreskrifter.

Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven kan uppfyllas.

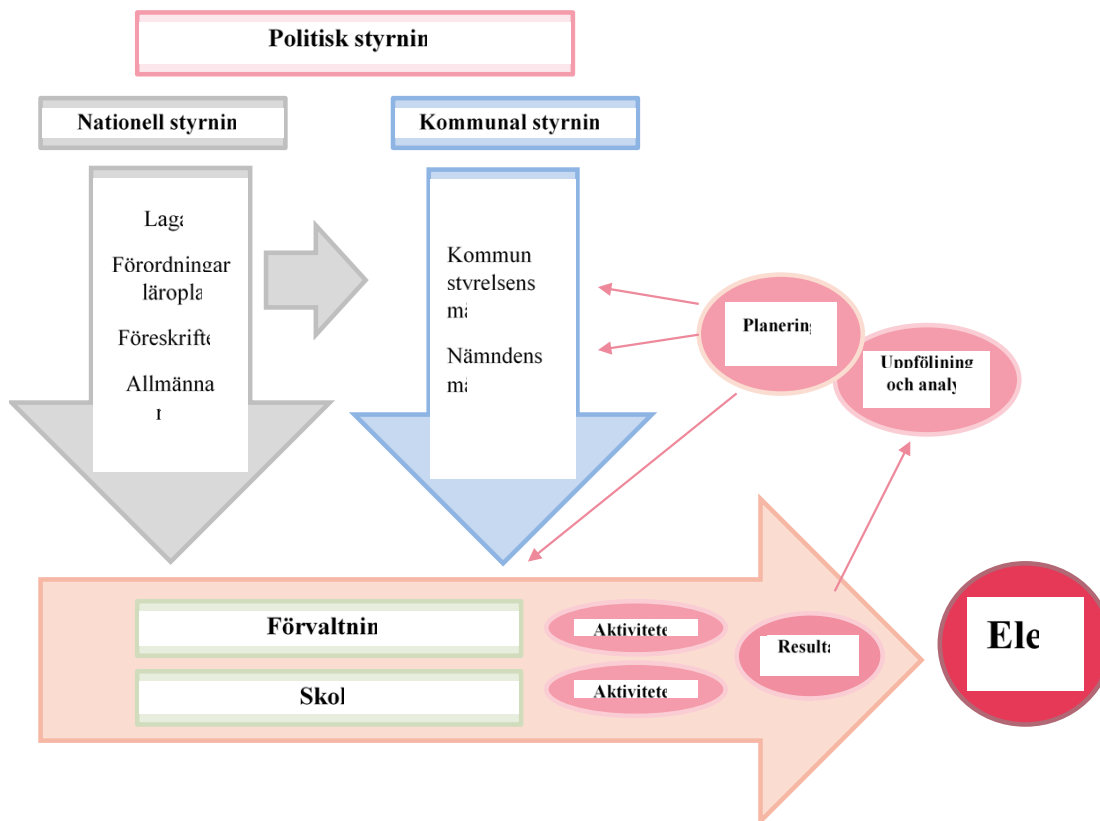
Grundläggande i huvudmannens ansvarstagande är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att utbildningen förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Huvudmannens ansvar för utbildningens genomförande innebär att se till att det vidtas åtgärder för förändring och förbättring, när brister synliggörs via det systematiska kvalitetsarbetet.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och rutiner för dokumentationsarbetet ska tas fram av huvudmannen och på respektive skola.¹ Rutinerna ska underlätta systematiken och främja en systematik i huvudmannens kvalitetsarbete. Rutinerna bör även säkra att det finns arenor för återkommande dialog mellan ansvarsnivåerna, dvs. mellan huvudmannanivå och enhetsnivå.

3 Nationell och kommunal styrning

Både staten och huvudmannen har ansvar för att det finns välfungerande skolor som når de nationella målen. Bilden nedan illustrerar det dubbla styrsystemet av skolan:

Bildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån de uppdrag som staten gett i skollag och skolförordning samt kommunstyrelsens övergripande mål.

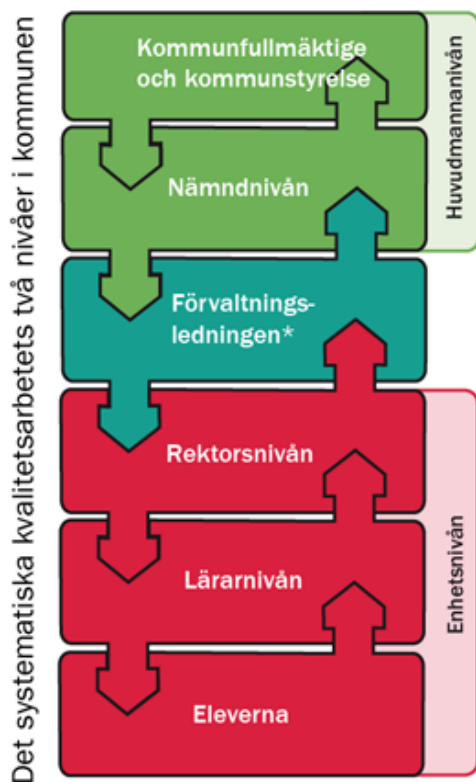
¹ Skollagen (2010:800) 4 kap 6 §

Skollagen anger många områden där huvudmannen har det yttersta ansvaret samtidigt som andra uppdrag ges direkt till rektor. Att staten ger direkta uppdrag till huvudmannen respektive till enskilda tjänstemän är det som ofta benämns som ”statens dubbla styrning”. Kortfattat innebär det att det uppdrag staten lägger på huvudman respektive rektor åvilar denne.

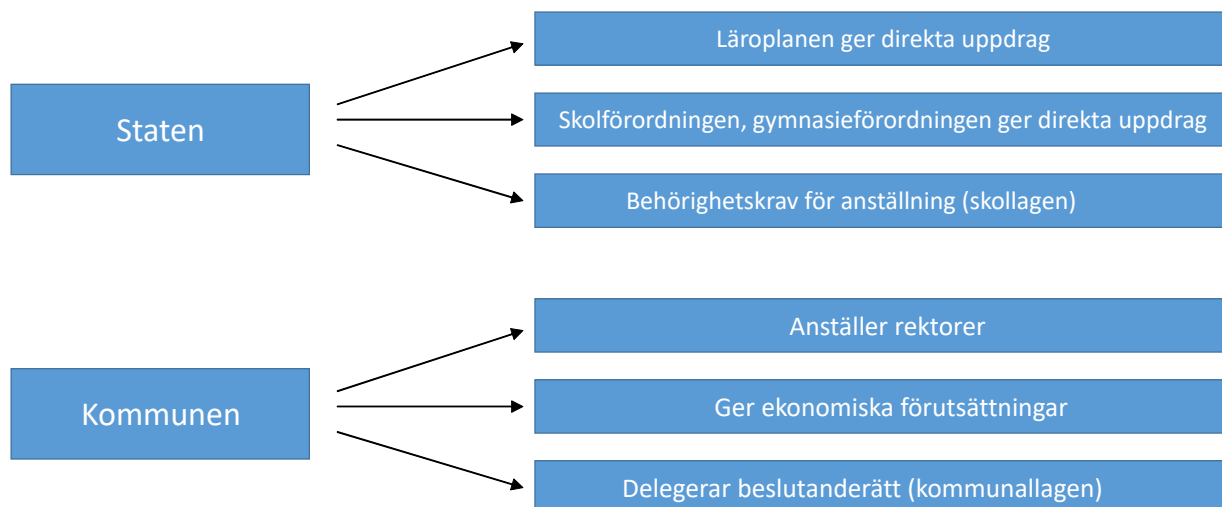
Huvudmannen ska se till att alla elever får en likvärdig utbildning och bör därför planera, följa upp och styra utbildningen så att den kompenserar för elevernas skiftande förutsättningar och behov. Ett viktigt verktyg för att se till att utbildningen är likvärdig är en behovsstyrd resursfördelning, att såväl budget som andra resurser fördelas mellan skolornas skiftande behov och förutsättningar.

Huvudmannen ska också arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen. I huvudmannens ansvar ingår att se till att centrala förutsättningar för elevers lärande och trygghet är uppfyllda.

Huvudmannanivån i kommunen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och bildningsnämnden. Kommunfullmäktige har beslutat ett basuppdrag för bildningsnämnden. I det uppdraget återfinns vilka verksamheter som nämnden ansvarar för samt uppdrag som rör till exempel stiftelser och samverkan mellan arbetsliv och skola. Förvaltningsledningen leder verksamheten, men har inget uppdrag i skolförfattningarna. Bilden nedan illustrerar huvudmannanivån respektive enhetsnivån i en kommun. Pilarna som knyter samman respektive nivå visar på vikten av att styrkedjan hänger ihop.

Rektors dubbla uppdrag kan synliggöras genom följande bild:

Rektorn ska ansvara för att leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolan. Men det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen uppfyller de centrala kraven i skolförfattningarna, främst skollagen, läroplanerna och skolförordningen. Huvudmannen skapar förutsättningar för rektors ledarskap. Det är huvudmannens ansvar att utbildningen håller en jämn och hög kvalitet, så att alla elever ges förutsättningar att nå de nationella målen.

4 Plan för bildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att säkra och ge underlag för utvecklingsåtgärder för att de nationella och kommunala mål som ska uppnås.

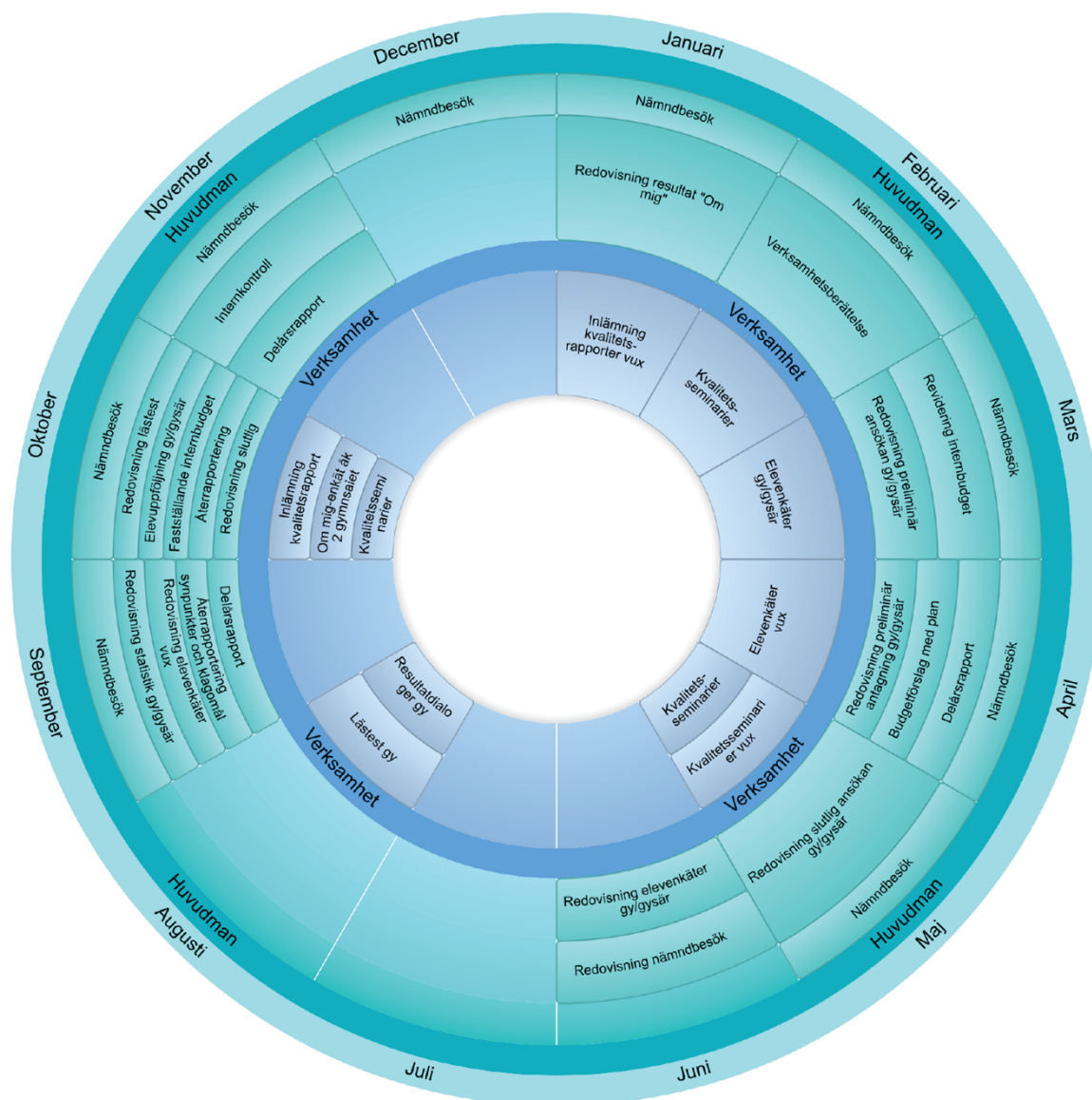
4.1 Mål

- **Nationella mål:** mål som finns i skollagen, läroplanerna och skolförordningen.
- **Kommunfullmäktiges övergripande mål:** kommunfullmäktige har fastställt ett antal övergripande mål för verksamheten. Följs upp i delårsrapport och verksamhetsberättelse.
- **Bildningsnämndens mål:** utgår från de nationella målen i skollag och läroplaner och anges i nämndens målmatris. Följs upp i delårsrapport och verksamhetsberättelse.
- **Enheternas mål:** Varje enhet identifierar ett antal utvecklingsområden för att nå en högre måluppfyllelse utifrån nationella och kommunala styrdokument. Föls upp i enheternas kvalitetsrapporter.

4.2 Årshjul för bildningsnämndens och verksamheternas systematiska kvalitetsarbete

Månad	Huvudman	Verksamhet (gy/gysär/vux)
Jan	Redovisning resultat <i>Om-mig</i>	Inlämning kvalitetsrapporter (vux)
Feb	Verksamhetsberättelse	Kvalitetsseminarier (gy/gysär/vux)
Mar	Revidering internbudget Preliminär ansökan åk 1 gy/gysär	Elevenkäter (gy/gysär)
Apr	Delårsrapport Budgetförslag med plan Preliminär antagning åk 1 gy/gysär	Elevenkäter (vux)
Maj	Slutlig ansökan åk 1 gy/gysär	Kvalitetsseminarier (gy/gysär/vux) Kvalitetsseminarier (vux)
Jun	Redovisning nämndbesök Redovisning elevenkäter gy/gysär	
Jul		
Aug		Resultatdialoger (gy) Lästest (gy)
Sep	Redovisning statistik ”septemberpaketet” Delårsrapport Redovisning elevenkäter vux Åtterrapporering synpunkter och klagomål	
Okt	Åtterrapporering av kvalitetsrapporter, likabehandlingsplaner och ordningsregler till förvaltningen. Redovisning lästest Fastställande internbudget Slutlig antagning åk 1 gy/gysär Elevuppföljning gy/gysär	Inlämning kvalitetsrapporter (gy/gysär) Kvalitetsseminarier (gy/gysär) <i>Om-mig</i> enkät åk 2 (gy)
Nov	Internkontroll Delårsrapport	
Dec		

Nämndbesök sker i verksamheten kontinuerligt under läsåret (sep-maj) och redovisas på nämndens sammanträde i juni.

4.3 Bildningsnämndens uppföljning

4.3.1 Uppföljningsområden

De nationella styrdokumentens mål, krav och riktlinjer inom de olika områdena är ett centralt fokus i det systematiska kvalitetsarbetets alla faser. De styr uppföljningens inriktning och är en utgångspunkt vid bedömning av verksamhetens kvalitet. Tabellen nedan visar nationella mål för verksamheten och i vilka styrdokument de återfinns. Bildningsnämndens mål, indikatorer och prioriterade aktiviteter är kopplade till de nationella målen och fastställs årligen i nämndens budget.

Centrala mål för verksamheten²	Målen återfinns i styrdokumentet:
Normer och värden	Avsnitt 1 och 2.2 i Lgy 11 och Lgysä 13 Avsnitt 1 i Lvux 12 6 kap. 6, 7 och 8 §§ skollagen
Kunskap, utveckling och lärande	Avsnitt 2.1 i Lgy 11, Lgysä 13 och Lvux 12 14 kap. 2 § skollagen
Ansvar och inflytande	Avsnitt 2.3 i Lgy11 och Lgysä13 14 kap. 2 § skollagen
Samverkan mellan skola och hem	Avsnitt 2.5 Lgy11 och Lgysä 13 Avsnitt 2.3 Lvux 12 (förekommande fall) 4 kap. 13 § skollagen
Skolan, omvärlden och utbildningsval	Avsnitt 2.4 Lgy11 och Lgysä 13 Avsnitt 2.2 Lvux 2 kap. skollagen
Betyg och bedömning	Avsnitt 2.5 i Lgy 11 och Lgysä 13 Avsnitt 2.3 i Lvux 3 kap. 15 § skollagen
Rektors ansvar	Avsnitt 1 (Varje skolas utveckling) och kap 2.6 Lgy11 och Lgysä 13 Avsnitt 1 (Utveckling av vuxenutbildningens verksamheter) och kap 2.4 Lvux12 4 kap. 4-7 §§ skollagen

4.3.2 Underlag för uppföljning av resultat och måluppfyllelse

Utbildningsförvaltningen samlar systematiskt och kontinuerligt in information i syfte att följa upp hur verksamheterna utvecklas. I huvudsak handlar det om kvantitativa data i form av statistik och nyckeltal, men även kvalitativ data i form av bland annat nämndbesök, resultatdialoger och kvalitetsseminarier.

Utifrån Jonas Österbergs³ analysmodell delas underlagen in i tre områden. Detta för att kunna bedöma resultatens kvalitet i förhållande till de uppställda målen samt att undersöka vilka faktorer som påverkat måluppfyllelsen.

- Strukturkvalitet – faktorer som ger verksamheten dess möjligheter och i vissa fall begränsningar.
- Processkvalitet – anger hur enheterna arbetar och hur utveckling och lärande går till.
- Resultatkvalitet – handlar om resultaten av verksamheten.

² Skolverket: *Mål, krav och riktlinjer*

³ Österberg, J. *Resultatanalys i skolan*, Studentlitteratur, 2014

Strukturkvalitet

- **Ekonomi- och verksamhetsuppföljning:** Nämnderna följer fortlöpande upp och utvärderar verksamhet och ekonomi samt vidtar erforderliga åtgärder vid avvikelser och rapporterar detta till kommunstyrelsen. I bildningsnämndens verksamhetsberättelse följs föregående års resultat och ekonomi upp och utgör nämndens samlade uppföljning hela verksamhetsåret.
- **Ansökan- och antagningsstatistik:** Utbildningsförvaltningen följer upp och redovisar preliminär och slutlig ansökan- och antagningsstatistik inför årskurs ett på gymnasie- och gymnasiesärskolan.
- **Lästest i gymnasieskolan** genomförs i början av årskurs 1 för alla elever på samtliga kommunala och fristående gymnasieskolor. Lästestet syftar till identifiera elevers behov av stöd för att dessa ska kunna ges förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen.
- **Elevuppföljning:** Antal elever per skola, program, årskurs och kön i kommunala och fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i Linköpings kommun sammanställs. Elevuppföljning används under året för prognoser och dimensionering av utbildning.
-

Processkvalitet

- **Nämndbesök:** Ledamöterna i bildningsnämnden genomför varje år ett antal nämndbesök på de kommunala gymnasieskolorna, inom vuxenutbildningen och övriga verksamheter inom nämndens ansvarsområde. Insynsbesök görs även på fristående gymnasieskolor. Syftet med besöken är att följa upp nämndens mål och utvecklingsområden för de olika verksamheterna. Besöken är en möjlighet till dialog mellan nämnd och verksamhet.
- **Resultatdialoger:** Utbildningsförvaltningen erbjuder alla skolenheter så kallade resultatdialoger. Målsättningen är att stödja rektorer i deras eget utvecklingsarbete genom att tillsammans analysera vad som påverkar och orsakar resultat och måluppfyllelse.
- **Kvalitetsseminarier:** Utbildningsförvaltningen genomför kvalitetsseminarier tillsammans med rektorer. Syftet är att gemensamt analysera verksamheterna, att sprida goda exempel och dela erfarenheter. Innehållet i seminarierna rör exempelvis verksamhetens kvalitet samt enheternas styrkor och förbättringsområden.
- **Skolenheternas kvalitetsrapport:** Skolenheterna dokumenterar det systematiska kvalitetsarbetet i en kvalitetsrapport. För detta arbete är rektor ansvarig och fokus ska vara på ökad måluppfyllelse. Kvalitetsrapporten ska i första hand vara ett verktyg för internt utvecklingsarbete på respektive skola. Kvalitetsrapporten följs upp av huvudmannen vid verksamhetsbesök, rektorsseminarier kring kvalitetsrapporterna samt i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

*Resultat*kvalitet

- **Statistik:** Utbildningskontoret tar varje år fram ett statistikpaket i syfte att följa upp och analysera de kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolors resultat på huvudmanna- och enhetsnivå. Samarbete sker även inom utbildningsförvaltningen med barn- och ungdomsavdelningen för att kunna följa elevernas progression genom skolsystemet.
- **Skolkvalitetsmätning (elevenkät)** genomförs på alla kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolor samt inom alla delar i vuxenutbildningen. Resultaten följs upp av politiker och tjänstemän vid verksamhetsbesök samt i skolenheternas kvalitetsrapporter.
- **Frånvarostatistik:** Utbildningsförvaltningen sammanställer frånvarostatistik för skolor, skolenheter, program, årskurser och kön. Frånvarostatistiken följs upp på respektive skolenhet, analyseras och redovisas i kvalitetsrapporten.
- **Internkontroll** i Linköpings kommun är den interna kontrollen organiserad utifrån kommundelgemensamma internkontrollpunkter, nämndens internkontrollpunkter samt enheternas egna internkontrollpunkter. Både nämndens och enheternas internkontrollpunkter strävar efter att vara så verksamhetsnära som möjligt.
- **Klagomålshantering:** Synpunkter och klagomål som visar på att det finns brister i verksamheten följs upp av huvudmannen som tillser att nödvändiga åtgärder vidtas. Resultatet delges ansvariga nämnder vid deras sammanträden i september.

4.4 Analys och framåtsyftande planering

Utifrån de prioriterade utvecklingsområdena analyserar utbildningsförvaltningen resultaten i samverkan med skolenheterna. Analysen förklarar resultatet och ger en grund för beslut om omprioriteringar och förbättringar. Analysen presenteras för bildningsnämndens ledamöter. Detta ger i sin tur nya förutsättningar för planering och genomförande framåt, i syftet att verksamheten ständigt ska utvecklas mot de nationella målen. På huvudmannanivå identifierar utbildningsförvaltningen ett antal generella utvecklingsområden som förvaltningen och verksamheterna behöver förbättra.

5 Skolornas systematiska kvalitetsarbete

Rektor ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs i enlighet med skollag och förordningar. Skolinspektionen har i några rapporter definierat vad de menar med systematiskt kvalitetsarbete i skolan:⁴

En skola bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete om kedjan av uppföljning av kunskapsresultaten, utvärdering och åtgärdsplanering hålls samman och pågår kontinuerligt samt präglas av en tydlig ansvarsfördelning, fastlagda rutiner och används som ett verktyg för utvecklingsarbete. Kvalitetskedjan syftar till att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Skolan **följer kontinuerligt upp** resultatet av arbetet utifrån de nationella och kommunala målen. Skolan **analyserar** sina resultat, mål och aktiviteter. Skolledning och medarbetare söker genom ett undersökande förhållningssätt gemensamt svaret på varför ett visst resultat har uppnåtts.

I slutet av läsåret gör skolan en samlad analys av läsårets arbete samt elevernas resultat. Detta sammanfattas i skolans kvalitetsrapport. Utifrån genomförd uppföljning, undersökning och analys identifierar varje skola utvecklingsområden som skolan särskilt behöver förbättra.

Skolan **planerar** hur dessa ska **genomföras** genom konkreta aktiviteter. Skolan genomför de aktiviteter som planeras. Löpande under arbetets gång följer skolledning och medarbetare upp och analyserar resultat av aktiviteterna. Det sker på såväl klassrumsnivå som på skolnivå. Utifrån det som framkommer vid uppföljning och analys, justerar ledning och medarbetare löpande sin planering och sitt genomförande.

⁴ Skolinspektionen 2010, *Arbetar skolor systematiskt för att förbättra elevernas kunskapsutveckling?* 2010:10 Se även *Rektors ledarskap* 2010:15